

Θεοδώρα Γιαννίτση,
 διδάκτωρ ιστορικών επιστημών Κρατικού Πανεπιστημίου Μόσχας «Lomonosov»,
 διευθύντρια Κέντρου Ελληνικού Πολιτισμού-Κ.Ε.Π. (www.hecucenter.ru)

**Ελλάδα – Ρωσία: κοινές σελίδες ιστορίας. -
 Ελληνισμός και Φιλελληνισμός στη Ρωσία: παρελθόν, παρόν, μέλλον.**

Καταπληκτικό κλίμα, πλούτος έργων, πλεονακτική γεωγραφική θέση για το εμπόριο και το ένδοξο παρελθόν της Αρχαίας Ελλάδας, πάντα θα ελκύουν στις νήσους του Αρχιπελάγους την περιέργεια των περιηγητών και την προσοχή των πολιτικών.

Β.Μ. Μπρονέφσκι,

Αξιωματικός του ρωσικού στόλου

Αυτά αναφέρει στα απομνημονεύματά του ο αξιωματικός του ρωσικού στόλου Βλαντίμιρ Μπρονέφσκι (Β.Μ.) για τη Χώρα μας, ο οποίος συμμετείχε στις επιχειρήσεις του αξιωματικού στόλου στη Μεσόγειο (Αιγαίο και Ιόνιο) υπό την αρχηγία του Αντιναυάρχου Ντμιτρι Νικολάγιεβιτς Σενιάβιν την περίοδο 1805-1807.

Αγαπητοί φίλοι,

1000 χρόνια μαζί, πράγματι χωρίς καμμία υπερβολή, οι δύο ομόδοξοι λαοί μας είμαστε μαζί για περισσότερο από 1000 χρόνια!

Και είμαστε μαζί σε επίπεδο εμπορικών επαφών, από την εποχή των εμπορικών δρόμων από τους Βαράγγους στους Έλληνες, είμαστε μαζί πνευματικά - τον ασπασμό του Χριστιανισμού Πρίγκιπας Βλαδίμηρος και η Πριγκίπισσα Όλγα, τους Έλληνες λόγιους, κληρικούς, αγιογράφους, που ολοένα και περισσότερο μεταβαίνουν στο Μόσκοβα, τη Σοφία Ζωή Παλαιολογίνα, που συμφεύεται το 1472 τον πρίγκηπα της Μόσχας Ιβάν τον Τρίτο, [Γνωστές είναι οι μορφές του Φωτίου του Μονεμβασιώτη τα άμφια του οποίου κοσμούν τη συλλογή του Μουσείου των Όπλων του Κρεμλίνου, του περίφημου αγιογράφου Θεοφάνους του Γραικού, του Αρχιεπισκόπου Αρσενίου Ελασσόνος που ήταν προϊστάμενος του Ναού των Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ στα χρόνια του Ιβάν του Τρομερού, του διαφωτιστή των Ρώσων Μαξίμου του Γραικού, των ιδρυτών της Σλαβογροικολατινικής Ακαδημίας, πρώτου ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος της Ρωσίας (1687),], είμαστε μαζί στρατιωτικά - από το θυρλικό Λάμπρο Κατσώνη και όλους εκείνους τους Έλληνες, που εγκαταλείπουν την πατρίδα τους, συμμετέχουν στους ρωσοτουρκικούς πολέμους του 18^{ου} αι. και στη συνέχεια, μετά την προσχώρηση της Κριμαίας στη Ρωσική Αυτοκρατορία το 1783,

εγκαθίστανται στη Νότια Ρωσία, χαίρουν φορολογικής απαλλαγής, απαλλαγής από τη στρατιωτική θητεία και παραχώρησης εκτάσεων και διαμορφώνονται οι ανθηρές ελληνικές κοινότητες του Νότου, Ναυμαχίες Τσεσμέ το 1770, Ναύαρχοι Ουσακόβ 1798-1800, Σενιάβιν – 1805-1807, είμαστε μαζί πολιτικά – Φιλική Εταιρεία, Καποδιστριας, έντονες διπλωματικές διεργασίες, ιδίως εκ μέρους της Ρωσίας, για τη διευθέτηση του ελληνικού ζητήματος, Ρώσο-τουρκικός πόλεμος 1828-1829, Συνθήκη της Ανδριανούπολης 1829, η Ρωσία επιβάλλει στην Πόρτα της αυτονομία της Ελλάδας και σε λίγους μήνες, τον Ιανουάριο του 1830 **υπογράφεται στο Λονδίνο η Ίδρυση του Ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους, το Πρωτόκολλο της Ανεξαρτησίας).**

Μα πάνω απ' όλα, πέρα από τις διμερείς, διακρατικές, επίσημες σχέσεις, είμαστε κοντά σε επίπεδο διαπροσωπικών σχέσεων, σχέσεων απλών ανθρώπων, τούτο διότι είμαστε κοντά ψυχικά και πνευματικά, συνδεόμαστε με μακραίωνους δεσμούς ιστορικής, πολιτισμικής, πνευματικής εγγύτητας που παραπέμπουν στις ιδέες της Ορθόδοξης Ανατολής, με κοινή νοοτροπία και αντίληψη για τον άνθρωπο και τον κόσμο, που βασίζονται στις πανανθρώπινες, διαχρονικές και καθολικές αξίες και ιδανικά της συνέπειας, της πίστης στο χρέος, της αγάπης, της πραγματικής αρετής και ανάγονται από τα κείμενα των αρχαίων κλασικών μας, από το μήνυμα καθολικής αγάπης της Αντιγόνης, αποκρινόμενης στις απειλές του Κρέοντα «...ούτοι συνέχην, αλλά συμφιλείν έφυν...».

Επιτρέψατέ μου να αναφέρω ένα μικρό απόσπασμα από τα απομνημονεύματα βτου ρώσου στρατιωτικούπεριηγητή πάσβελ Σβινίν, που συμμετείχε στην τρίτη εκστρατεία στη Μεσόγειο του ρωσικού στόλου (1805-1807) με επικεφαλής τον άγνωστο στην ελληνική βιβλιογραφία Αντιναύαρχο Ντμίτρι Νιγολάγιεβιτς Σενιάβιν.

Ωστόσο, η πιο γλαφυρή και έντονη περιγραφή σχετικά με τις διαπροσωπικές σχέσεις μεταξύ των δύο λαών, Ελλήνων και Ρώσων, που αναπτύχθησαν κατά τη διάρκεια της τρίτης εκστρατείας στο Αιγαίο και τη Μεσόγειο με επικεφαλής το Ναύαρχο Σενιάβιν, καθώς και αναφορικά στο ρόλο του ίδιου του Ναυάρχου στην ενίσχυση αυτών των σχέσεων, είναι αυτή που καταγράφει τις σκηνές αποχαιρετισμού με το ρωσικό στόλο στην Κέρκυρα το 1807. Να πως περιγράφει το γεγονός ο Σβινίν:

...Ήταν να αδύνατο να παρακολουθούμε ασυγκίνητοι αυτή τη συγκινητική σκηνή, που μας εξέπληξε όλους, όταν ... ο Ναύαρχος κατευθύνθηκε για τελευταία φορά να προσκυνήσει τα ευεργετούντα λείψανα του Αγίου Σπυρίδωνα. Όχι μόνο οι δρόμοι, αλλά και όλα τα παράθυρα, οι στέγες των σπιτιών, ήταν γεμάτα κόσμο, που υποκλίνονταν και με κάθε τρόπο χαιρετούσε το Σενιάβιν. Το πλήθος ακολουθούσε τα χνάρια μας και μας περίμενε καθ' όλη τη διάρκεια του αποχαιρετιστήριου γεύματός μας... Το πλήθος μας συνόδεψε μέχρι την προκυμαία, την οποία

επίσης βρήκαμε κατάμεστη από κόσμο. Όλοι ήθελαν να αποχαιρετήσουν το Σενιάβιν, να τον αγκαλιάσουν. Ενάρετοι ευγνώμονες Έλληνες, για ένα λεπτό ξέχασαν τον κίνδυνο που τους караδοκεί και, ανοίγοντας την καρδιά τους, έδειξαν πόσο αυτοί θεωρούν ότι είναι υπόχρεοι στο Σενιάβιν για την ευτυχία και την ελευθερία, που έχαιραν καθ'όλη τη διάρκεια της διοίκησής του. Ο Σενιάβιν δεν μπορούσε να είναι αδιάφορος, δάκρυα κατέκλυσαν τα περήφανα μάγουλά του – εγώ έκλαιγα σαν παιδί. Για πρώτη φορά αγάπησα με όλη μου την ψυχή τους Κερκυραίους. Για πρώτη φορά αισθάνθηκα ότι λυπούμαι που τους αποχωρίζομαι, σα να πρόκειται για κοντινούς συγγενείς. Με αρκετή ικανοποίηση είδα τη θλίψη των κατοίκων κατά τον αποχωρισμό με τους στρατιώτες μας. Αποχαιρετούνταν σα φίλοι, έκλαιγαν, διαβεβαίωναν ο ένας τον άλλον για φιλία και αναγνώριση και, παρά το γεγονός ότι επικοινωνούσαν σε μία μετά δυσκολίας κατανοητή διάλεκτο –οι δικοί μας σε κακή ιταλική και ελληνική, οι Κερκυραίοι σε άσχημη ρωσική- οι διάλογοί τους, πράγματι, ήταν εκφραστικοί. Δεν αποτελεί κάτι τέτοιο μεγάλη τιμή για τους στρατιώτες μας? Το να κατακτάς τις καρδιές είναι σημαντικότερο και ενδοξότερο από το να κατακτάς κράτη.¹

Ενώ ένας συνάδελφος του Σβινίν, επίσης αξιωματικός στην ίδια εκστρατεία, ο Βλαντίμιρ Μπρονέφσκι, με παρεμφερείς περιγραφές, προσθέτει:

...Από τα μπαλκόνια έπεφταν στους στρατιώτες λουλούδια, στιγμές-στιγμές η θλιβερή σιωπή κοβόταν από φωνές αναγνώρισης και ευγνωμοσύνης. Στην προκυμαία, όταν οι στρατιώτες έμπαιναν στις βάρκες (για να επιβιβαστούν στα πλοία – Σ.τ.Μ.), ο καθένας αποχαιρετίζονταν με το γνωστό του, εύχονταν να μην ξεχάσουν ο ένας τον άλλο, αγκαλιάζονταν και έκλαιγαν ...

¹ Σβινίν Π.Π. Απομνημονεύματα από το ναυτικό. Μέρος 2. Αγία Πετρούπολη, 1819. Σ. 233-235. (Svinyin P.P. Vospomnaniye na flote. Ch. 2. Spb., 1818).

Ακριβώς αυτή την ψυχική, πνευματική, συναισθηματική εγγύτητα, συγγένεια και ταύτιση σε επίπεδο διαπροσωπικών σχέσεων, σε επίπεδο απλών ανθρώπων, εμείς, ως Κέντρο Ελληνικού Πολιτισμού – Κ.Ε.Π., αισθανόμαστε, βιώνουμε και εισπράττουμε από την πρώτη στιγμή της λειτουργίας μας. Από τους πρώτους 120 μαθητές, που εγγράφησαν στα μαθήματα ελληνικής γλώσσας στο διάστημα των πρώτων 2 εβδομάδων λειτουργίας του Κ.Ε.Π., και οι οποίοι σε διάστημα 2 μηνών αριθμούσαν τους 200, ενώ τα τελευταία 4 χρόνια ο αριθμός των εγγραφών ανέρχεται σε 1500 καθ' έτος, από τις φιλίες και προσωπικές σχέσεις που αναπτύσσονται στα πλαίσια των δράσεών μας, οπότε τακτικά οι άνθρωποι επικοινωνώντας μαζί μας, μάς ερωτούν «πότε θα είναι η προσεχής εκδήλωση του ΚΕΠ για να συναντηθούμε», καθώς και η θερμή αντιμετώπιση των Ελλαδιτών, όταν μαθαίνουν για τις δράσεις μας στη φίλη ομόδοξη Ρωσία, όλα αυτά αναδεικνύουν τις ανεξίτηλες εκείνες παραμέτρους που διέπουν τους δύο λαούς πάνω από 1000 χρόνια, που είμαστε μαζί.

Ενα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους εσάς που ανταποκριθήκατε και μάς τιμάτε με την παρουσία και συμμετοχή σας, θερμή ευγνωμοσύνη στο Ινστιτούτο Σλαβικών Μελετών της Ακαδημίας Επιστημών της Ρωσίας για την άψογη και ευχάριστη συνεργασία, στο διευθυντή του Ινστιτούτου κύριο Νικίφοροβ, καθώς και στη διακεκριμένη και σημαίνουσα ελληνίστρια της Ρωσίας, διδάκτορα και καλή φίλη, πολυγραφότατη κυρία Όλγα Σοκολόβσκαγια.

1000 χρόνια μαζί, ήμασταν, είμαστε και θα είμαστε μαζί!

Σας ευχαριστούμε θερμά!!!